

MỸ - EU

Mâu thuẫn từ Đạo luật Giảm lạm phát

Ngày 16/8/2022, Tổng thống Mỹ Biden đã chính thức ký Đạo luật Giảm lạm phát (IRA), được coi là bước đột phá về chính sách của Mỹ và là một nỗ lực quan trọng để xanh hóa nền kinh tế của nước này. Đạo luật có 05 nội dung lớn đáng chú ý bao gồm (i) áp thuế doanh nghiệp tối thiểu 15% với các công ty có thu nhập ít nhất 1 tỷ USD; (ii) cải cách giá thuốc kê đơn; (iii) hỗ trợ hoạt động của Sở Thuế vụ Mỹ; (iv) gia hạn trợ cấp phí bảo hiểm y tế theo Đạo luật Chăm sóc Giá cả phải chăng (ACA); và (v) đầu tư vào kinh tế xanh và giảm biến đổi khí hậu, trong đó nổi bật có chính sách tín dụng thuế làm giảm khí thải carbon, đầu tư sản xuất năng lượng sạch, miễn trừ thuế đối với xe điện được sản xuất ở Bắc Mỹ và hỗ trợ chuỗi cung ứng pin của Mỹ.

Theo thông tin trên trang web của Thượng viện Hoa Kỳ, Đạo luật IRA sẽ chi tổng cộng 738 tỷ USD, trong đó, 369 tỷ USD được chi cho việc đầu tư cho năng lượng sạch và giảm biến đổi khí hậu, 270 tỷ USD ưu đãi thuế và trợ cấp tài chính cho các nhà sản xuất và người tiêu dùng Mỹ. Ngược lại, IRA sẽ giúp Chính phủ Mỹ dự kiến thu về một khoản tiền khổng lồ lên đến 739 tỷ USD, gồm: 313 tỷ USD từ tiền thuế thu nhập doanh nghiệp, 288 tỷ USD từ cải cách giá thuốc kê đơn, và 138 tỷ USD từ thu thuế và lãi suất.

Đạo luật này đã làm dấy lên nhiều lo ngại tại Liên minh châu Âu (EU), đặc biệt là lo ngại về các chính sách trợ cấp dành cho xe điện sản xuất tại Bắc Mỹ sẽ làm ảnh hưởng tới các nhà sản xuất xe điện châu Âu. Các nhà lãnh đạo EU coi đạo luật này như một biểu hiện rõ ràng của chính sách bảo hộ, đi ngược lại với các cam kết của Washington về chủ nghĩa đa phương và tự do hóa thương mại. Cụ thể, EU cho rằng đạo luật này chỉ giảm thuế cho người tiêu dùng sử dụng xe điện được sản xuất tại Bắc Mỹ, do đó sẽ mang tính chất "phân biệt đối xử" với xe điện từ các nước khác, bao gồm EU, gây khó khăn cho các doanh nghiệp này tại thị trường lớn Mỹ trong bối cảnh EU đang tập trung phát triển sản xuất các mặt hàng bên vững như xe điện. Hơn thế nữa, đạo luật này có thể làm chuyển hướng dòng chảy đầu tư vào năng lượng sạch từ EU sang Mỹ, gây sức ép cho ngành công nghiệp xanh châu Âu.

Ngày 03/12/2022, Chủ tịch Ủy ban Thương mại thuộc Nghị viện châu Âu Bernd Lange cảnh báo rằng EU có thể đệ đơn kiện lên Tổ chức Thương mại Thế giới (WTO) để chống lại đạo luật gây nhiều tranh cãi trên của Mỹ. Bên cạnh việc xúc tiến đàm phán với Mỹ để giải quyết các khúc mắc, Chủ tịch Ủy ban châu Âu Ursula von der Leyen đang triển khai thành lập một "Quỹ chủ quyền châu Âu", dự kiến sẽ công bố năm 2023 với mục tiêu hỗ trợ doanh nghiệp châu Âu trong các ngành pin, bán dẫn, công nghệ hydro, và tăng liên kết trong khối để ứng phó với các biện pháp bảo hộ từ bên ngoài.

Trước những quan ngại của EU, Mỹ bày tỏ sự lắng nghe và lập luận rằng đạo luật này cũng sẽ đem lại cơ hội đáng kể cho các công ty của EU cũng như an ninh năng lượng của khu vực này bằng cách đẩy nhanh quá trình chuyển đổi năng lượng. Cuối năm 2022, chính quyền Mỹ đã có một số điều chỉnh linh hoạt trong các chính sách về xe điện để làm dịu phản đối từ phía EU. Cụ thể, Bộ Tài chính Mỹ đã ban hành hướng dẫn về tín dụng thuế riêng cho xe thương mại sạch, mang lại một số cơ hội mới cho các nhà sản xuất nước ngoài và phân phối thông qua các đại lý cho người tiêu dùng thuế ô tô. Đại diện phía EU hoan nghênh động thái tích cực từ Mỹ và cho rằng như vậy "đôi bên cùng có lợi", nhưng vẫn hy vọng sẽ đạt được nhiều thay đổi hơn trong đạo luật thông qua đàm phán trong thời gian tới.

Có thể thấy rằng Đạo luật Giảm lạm phát đã phần nào gây căng thẳng cho mối quan hệ thương mại vốn "nhạy cảm" giữa Mỹ và EU. Tuy nhiên, cả hai bên đều đang thể hiện thái độ tích cực trao đổi, hợp tác để giải quyết các bất đồng. Dự kiến trong năm 2023, Mỹ sẽ điều chỉnh lại một số những điều khoản còn đang bị khiếu nại bởi EU dựa trên kết quả đàm phán giữa hai bên, và có thể tranh chấp này sẽ chấm dứt mà không bị đẩy lên thành một cuộc chiến thương mại. ■

